

КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ МУЗИЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ ІМЕНІ Д. С. ЗАДОРА»
ЗАКАРПАТСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ

Циклова комісія «Хорове диригування»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Заступник директора

з навчально-виховної роботи

 Гірник М.Ю.

29 серпня 2025

Дата

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ ФАХОВИХ ДИСЦИПЛІН

галузь знань

спеціальність

освітньо-професійний ступінь

освітньо-професійна програма

02 Культура і мистецтво

025 Музичне мистецтво

Фаховий молодший бакалавр

Музичне мистецтво

Розробник: Петішко-Ковальова Вікторія Петрівна, викладачка

Програму навчальної дисципліни «Методика викладання фахових дисциплін» обговорено та схвалено на засіданні циклової комісії «Хорове диригування», протокол № 1 від 29 серпня 2025 року

Голова циклової комісії

Підпис

Шіпош В.А.

ПІБ

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни
	денна форма навчання
Кількість кредитів – <u>7</u>	Курс: II, III
	Семестр 3,4,5,6
Загальна кількість годин – 210	Аудиторні заняття – <u>144</u> год.
	Практичні – <u>144</u> год.
	Індивідуальні заняття – _____ год.
	Самостійна робота 66 год (підготовка та проходження екзамену - 30 год., самостійне вивчення матеріалу – 36 год;
	Форма підсумкового контролю: IV семестр - залік; VI семестр - екзамен

Статус дисципліни: обов'язкова

Мова навчання: українська

МЕТА ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Метою викладання навчальної дисципліни

«Методика викладання фахових дисциплін» є:

- поглиблення науково - теоретичних і методичних знань необхідних для подальшої практичної діяльності викладача;
- вивчення теоретичних основ музичного виховання і дитячого хорового виконавства, знайомство з різними формами і методами хорової роботи з здобувачами початкової мистецької освіти;
- Відповідно до мети курс навчальної дисципліни ставить наступні завдання:
- формування у здобувачів освіти системи спеціальних знань у сфері методики викладання дисциплін вокально-хорового циклу;
- підготовка здобувачів освіти до педагогічної діяльності;
- виховання необхідного комплексу умінь і навичок у майбутніх керівників хорових колективів і вокальних ансамблів з дисциплін: диригування, хорове сольфеджіо, читання хорових партитур;
- підготовка здобувачів освіти до організаторської діяльності різних форм позашкільного музично - естетичного виховання і освіти;
- формування уявлення, наприклад, про педагогічні принципи різних шкіл навчання співу дітей з урахуванням вікових особливостей.
- розвиток професійного мислення викладача мистецької школи на високому рівні, формування творчої самостійності, вміння усвідомлено і фахово підходити до вирішення різноманітних музично-педагогічних завдань;
- ознайомлення з новітніми науковими досягненнями в галузі музичної педагогіки;
- виховання творчої особистості викладача мистецької школи, здатного здійснювати інноваційну музичну освіту.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач освіти повинен **знати:**

- принципи організації і планування учбового процесу в мистецькій школі;
- основні принципи та методичні прийоми аналізу педагогічного репертуару з урахуванням аналізу як творчого процесу;
- основні стилі, жанри, виконавські і композиторські особливості при аналізі педагогічного репертуару;
- основний педагогічний репертуар хору мистецької школи;

- теоретичний матеріал з історії хорового мистецтва, хорової літератури та педагогіки.
- основи психології диригентської професії, форми і методи індивідуальної роботи в класі диригування;
- форми і методи викладання лекційних курсів;

вміти:

- планувати навчальну роботу і здійснювати контроль знань вивченого учнями матеріалу ;
- володіти принципами складання тематичних планів по лекційних курсах,
- раціонально розподіляти навчальний матеріал по семестрах;
- визначати зміст семінарських занять;
- зробити теоретичний, вокально-хоровий аналіз;
- скласти виконавський план творів;
- скласти план репетиційної роботи з хором;
- використовувати різні прийоми роботи над хоровим строем, ансамблем, створенням художнього образу;
- володіти основними знаннями про зміст, організації, форми і методи ведення диригування, володіти теоретичними основами викладання, знати шляхи їх практичного втілення.

Навчальна дисципліна «Методика викладання фахових дисциплін» базується на вивченні таких музичних дисциплін як: хорове диригування, теорія музики, сольфеджіо, гармонія, фортепіано, аналіз музичної форми, читання хорових партитур, хоровий клас, спів, хорознавство та методика роботи з хором, аранжування, педагогіка та психологія. Дисципліна «Методика викладання фахових дисциплін» є однією з профільюючих дисциплін, що визначають кваліфікацію випускника як викладача і вивчає теоретичні основи викладання і шляхи їх практичного втілення.

ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ (Міждисциплінарні зв'язки)

Попередньо здобуті знання мистецького спрямування.

ПЕРЕЛІК ЗАГАЛЬНИХ (ЗК) І СПЕЦІАЛЬНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ (СК) ВИПУСКНИКА

(відповідно до освітньо-професійної програми підготовки фахового молодшого бакалавра):

ЗК 3 Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 5 Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу.

ЗК 6 Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 7 Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології

ЗК 8 Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях

СК 1 Здатність використовувати знання та розуміння традиційних і сучасних культурно-мистецьких процесів і практик у власній професійній діяльності.

СК 4 Здатність використовувати спеціалізовані знання з теорії, історії та методології музичного мистецтва.

СК 5 Здатність демонструвати професійні навички та уміння в музично-теоретичній/виконавській/педагогічній/організаційно-творчій діяльності.

СК 8 Здатність оперувати професійною термінологією.

СК 10 Здатність використовувати технологічні ресурси, новітні цифрові звукові технології в професійній діяльності.

СК 11 Здатність відслідковувати і оцінювати власний прогрес та досягнення у професійній сфері, проявляти критичну самосвідомість.

СК 12 Здатність здійснювати міжособистісну та соціальну взаємодію для досягнення професійних цілей.

СК 13 Здатність презентувати результати своєї творчої /педагогічної/організаційно-творчої діяльності перед аудиторією з урахуванням її специфіки.

СК 14 Здатність до професійної самореалізації.

РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ДИСЦИПЛІНОЮ

Вивчення навчальної дисципліни передбачає досягнення наступних результатів:

РН 10 Володіти методикою роботи з учнем, учнівським та/або аматорським колективом з урахуванням вікових особливостей учасників

РН 11 Підбирати навчальний/виконавський репертуар з урахуванням музичних здібностей та/або цілей навчання здобувачів початкової мистецької освіти

та/або рівня аматорського колективу

РН 13 Використовувати професійну термінологію під час виконання творчих та навчальних завдань.

РН 14 Розробляти та документувати навчально-методичні/творчі матеріали, вести документацію, пов'язану з виконанням професійних обов'язків

РОЗПОДІЛ ЗАГАЛЬНОГО ОБСЯГУ ГОДИН МІЖ ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ ТА САМОСТІЙНОЮ РОБОТОЮ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ, ПОСЛІДОВНІСТЬ, ОРГАНІЗАЦІЙНІ ФОРМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

Зміст програми навчальної дисципліни **«Методика викладання фахових дисциплін»**

Шсеместр

Тема 1. Хоровий клас- як базова дисципліна в комплексі хорових дисциплін.

Перед хоровим класом та його викладачем стоять відповідальні завдання: сформувати інтерес до хорового співу та диригентського фаху в цілому.

Тема 2. Вікові характеристики дитячого голосу.

Специфіка дитячого голосового апарату. 2 групи дитячих голосів в хорі. Формування партій дитячого хору.

Тема 3. Особливості роботи з дитячим хором.

Поділ дитячих хорів за віковими особливостями: хор здобувачів елементарного базового підрівня початкової мистецької освіти, хор здобувачів базового підрівня початкової мистецької освіти

Тема 4. Вокальні вправи в дитячому хорі.

Співоче дихання. Початковий етап співу- розспівування. Недоліки в співі у дітей.

Тема 5. Методика викладання курсу «Хорове аранжування». Основні види хорового аранжування:

Переклад хорових партитур з однорідного типу хору на мішаний та з мішаного виду хору на однорідний.

Переклад творів, написаних для голосу в супроводі фортепіано, для різних складів хорів. Переклад інструментальних (фортепіанних) творів для хору.

Тема 6. Методика викладання курсу «Основи диригування». Постановка диригентського апарату. Освоєння диригентської техніки, вивчення основних схем. Вивчення основ розбору партитури.

Тема 7. Історико-педагогічний аспект музичного виховання дітей засобами хорового співу. Становлення й розвиток педагогічних уявлень про музично-естетичне виховання дітей засобами хорового співу.

Тема 8. Роль музики у формуванні духовної культури особистості.

Творча музична діяльність: Слухання музики; Музично-ритмічні рухи; Гра на музичних інструментах; Інструментальне музикування, як правило, на дитячих інструментах, для розвитку музичних навичок та координації.

Тема 9. Методи вокальної роботи в дитячому хорі. Специфіка роботи з дитячими співочими голосами у різні періоди.

Тема 10. Охорона та мутаційний період. Гігієна дитячого співочого голосу. уникнення навантажень (крику, шепоту, перенапруження), правильне дихання, захист горла від подразників (холодне, гаряче, гостре, пил, дим), регулярний відпочинок голосу, загартовування та своєчасне лікування ГРВІ та ЛОР-захворювань. Також уникати різких температурних перепадів, забезпечити достатню вологість повітря та пити багато чистої води.

Тема 11. Комплектування дитячого хорового колективу відповідно до основних вікових категорій.

Три групи дитячих голосів у хорі: у 1) Дитяча, від наймолодшого віку до 10-11 років (молодший шкільний вік). Характерні риси. Особливості репертуару. Закладення початкових навичок співу: інтонування, вокальна техніка, почуття ансамблю. 2) Діти від 11-12 до 13-14 років (середній шкільний вік). Перші ознаки грудного звучання. Розширення діапазону. Розвиток тембру у дівчаток і хлопчиків. Включення до репертуару 2-3-голосних творів гармонічного складу, нескладних поліфонічних творів. 3) Діти від 14 до 16 років.

Тема 12. Планування навчального процесу в хоровому класі. Ведення документації. Календарний та робочий плани хорового колективу. Принципи доступності й послідовності. Поточне і перспективне планування репертуару. Журнал успішності та відвідування, як обліковий документ.

Тема 13. Оптимальний режим занять. Види репетицій. Режим занять. Гігієнічні умови роботи хору. Приміщення проведення для проведення занять. Правильне розташування дітей та диригента під час занять. Суворі дисципліна і контроль за відвідуваністю як необхідна умова успішної роботи.

Тема 14. Аналіз типових недоліків академічного співу та методи їх подолання. Занижене, фальшиве звучання хору, як наслідок слабкого дихання, а підвищене навпаки, напружене, форсоване. Робота над диханням у хорі на звуці й без участі голосових складок. Засвоєння «ланцюгового» дихання. Робота над рівністю хорового звучання.

Тема 15. Методика виховання вокально-слухових та вокально-технічних навичок.

Підсумкове заняття.

IV семестр

Тема 1. Мета та завдання предмету «Хорове сольфеджіо». Особливості форм роботи на уроці «Хорове сольфеджіо» (розвиток: почуття ладу, метроритму, музичної пам'яті, слуху у всіх його проявах). Принципи підбору музичного матеріалу.

Тема 2. Музичний диктант. Процес запису диктанту. Послідовність підготовчої роботи (правила нотного письма, вироблення навичок чути-розуміти-записати, зв'язок між слуховим сприйняттям і відтворенням нотами).

Тема 3. Методика викладання курсу «Хорознавство та методика роботи з хором».

Співацькі голоси (класифікація та їх характеристика), поняття про хор, хорова партія, процес звукоутворення, співоче дихання, культура мови, хоровий ансамбль, хоровий стрій, темп, метр, ритм в хоровому виконавстві, нюанси в хоровому виконавстві.

Тема 4. Методика викладання курсу «Хорова література».Основні напрямки, жанри і стилі кращих зразків хорової літератури, стиль хорового письма, вокально-хорові особливості партитури. Навички аналізу хорових творів.

Тема 5.Репертуар як засіб музичного виховання.Репертуар, як обличчя колективу. Виховний вплив репертуару. Основні три групи репертуару. Принципи підбору репертуару.

Тема 6. Методика викладання предмету «Вокальний ансамбль». Творчі завдання предмету: розвиток почуття ансамблю, вміння досягати творчої єдності в процесі спільного виконання. Навички самостійного розучування партій та читання з листа.

Тема 7. Методика викладання курсу «Читання хорових партитур».Загальні відомості про хорову партитуру. Види хорових партитур (для однорідного хору, для мішаного хору). Дво, три і чотирирядкові партитури. Партитура для хору з участю солістів. Партитури більш складні для хорів різного складу.

Тема 8. Метроритм.

Робота над розвитком почуття метроритму та її складові. Усвідомлене розуміння сильних і слабих долей на прикладі простих розмірів. Навички групування тривалостей. Рекомендовані вправи для розвитку почуття метроритму.

Тема 9.Методика відпрацювання прийомів голосоведіння: legato, nonlegato, staccato.(здатність вокально на диханні поєднувати звуки плавно, чітко розділяти, або створювати коротке звучання)

Тема 10.Засоби досягнення мелодійного строю та ансамблю (частковий ансамбль, робота над унісоном партій)

Тема 11. Методика розучування вокальних творів та вокально-хорового репертуару(визначення етапів роботи).

Тема 12. Критерії підбору репертуару для дитячого хорового колективу різних вікових категорій.Урахування принципу єдності виховання і навчання при доборі репертуару. Основні принципи підбору репертуару: систематичність та послідовність (від простого до складного). Дві групи завдань репертуару.

Тема 13. Розробка плану розучування вокально-хорового твору. Ряд умов, основними з яких є: 1) Рівень виконавської майстерності співака чи хорового колективу. 2) Особливості обраного для інтерпретації твору. 3) Специфіка попередньо розробленого виконавського плану. 4) Строк, відведений на засвоєння співаком чи хором даного твору. Вміння працювати з хоровим колективом чи співаками окремо;

Тема 14.Основні етапи створення дитячого хорового колективу.Підготовчий, початковий, навчально-творчий. Початок організації хорового колективу набір майбутніх співаків. Приймальні вимоги. виконання пісні за своїм вибором без музичного супроводу (від різних звуків).

Тема 15. Навички самостійного розучування партій та читання з листа.Ладотональний настрій, правильне формування звуку, чистота інтонування, ансамблева злагодженість як кожної партії, так і всього хору. Відомості про композитора, його творчу стилістику.

Тема 16. Засоби досягнення мелодійного строю та ансамблю.Поняття мелодійного (горизонтального) та гармонійного (вертикального) строю. Стрій в умовах вільного інтонування. Правила інтонування інтервалів.

Тема 17.Послідовність завдань у вокальній роботі з дітьми. Ряд умов, основними з яких є: 1) Рівень виконавської майстерності співака чи хорового колективу. 2)

Особливості обраного для інтерпретації твору. 3) Специфіка попередньо розробленого виконавського плану. 4) Строк, відведений на засвоєння співаком чи хором даного твору. Вміння працювати з хоровим колективом чи співаками окремо;

Тема 18. Оптимальний режим занять. Види репетицій. Режим занять. Гігієнічні умови роботи хору. Приміщення проведення для проведення занять. Правильне розташування дітей та диригента під час занять. Суворі дисципліна і контроль за відвідуваністю як необхідна умова успішної роботи.

Тема 19. Робота над текстом вокально-хорових творів Робота над словом у хорі: 1) Співоча мова повинна бути розбірливою, володіти дикційною чіткістю. 2) Орфоепічно правильна вимова. 3) Природна мова. Вміння співати чисті й редуковані голосні. 4) Виразна, тобто повинна містити елементи, що надають емоційності. 5) Вокальна, тобто побудована на рівних співочих голосних; чутна і звучна, тобто необхідна робота дихання, резонаторів. 6) Логічно обгрунтована, що передбачає точне вираження змісту.

Залік.

V-семестр

Тема 1. Будова голосового апарату.

Механізм дихання, гортань - як джерело звуку, система резонаторів.

Тема 2. Вікові властивості дитячого голосу

Анатомо-фізіологічні і реєстрові особливості дитячого голосо-утворення Мутація та її три періоди Діагностика голосових та музичних здібностей дитини

Тема 3. Методичні особливості вокального виховання дітей

Динаміка формування співацьких навичок

Співацьке дихання

Атака звуку

Тема 4. Попередні умови голосоутворення

Постава корпусу співака-початківця

Вокальний позіх

Тема 5. Дикція та артикуляція Формування голосних та приголосних. Правила формування однорідності виспівування голосних

Тема 6. Розвиток вокального слуху.

Основні аспекти розвитку вокального слуху: пам'ять, увага, координація, ритм.

Тема 7. Етапи розучування вокально-хорового твору.

Методи навчання: словесний (пояснення, розбір, аналіз музичного матеріалу); практичний (відтворюючі та творчі вправи, ділення цілого твору найбільш дрібні частини для детальної проробки та подальша організація цілого репетиційного заняття);

Тема 8. Робота над текстом вокально-хорових творів.

Методи роботи над дикцією. Вплив дикції на якість звуку. Дикція як категорія вокально-ансамблевої техніки.

Тема 9. Основи методики викладання предмету «Музичне мистецтво» в загальноосвітній школі. Професійні вимоги до вчителя музики. Основні принципи і зміст програми «Музичне мистецтво». Урок музики, як цілісний процес.

Тема 10. Основні принципи і зміст програми «Музичне мистецтво»

Професійні вимоги до вчителя музики. Основні завдання уроків музики в загальноосвітній школі

Тема 11. Методи вивчення і засвоєння програми.

Метод перспективи і ретроспективи, метод узагальнення

Принцип побудови уроку

Тема 12. Особливості форм і методів музичного виховання в інших країнах (системи музичної освіти, зарубіжний досвід).

Тема 13. Методична робота й підвищення педагогічної майстерності викладача (комплексна система, спрямована на розвиток проф. майстерності, творчого потенціалу)

Тема 14. Історико-педагогічний аспект музичного виховання дітей засобами хорового співу (контекст традицій муз. виховання в укр. школі)

Тема 15. Формування та розвиток церковно-співацького мистецтва

Традиції народного співу в період Київської Русі.

Підсумкове заняття

VI семестр

Тема 1. Вправи для розвитку вокально-технічних навичок

Методичні рекомендації щодо підбору вокальних вправ

Тема 2. Методика аналізу хорових творів. Літературно-художній та стилістичний аналіз. Літературно-художній та стилістичний аналіз

Тема 3. Музично-теоретичний аналіз. Форматуру.

Методика аналізу хорових творів..

Тема 4. Ладо-тональний та гармонічний аналіз. Система висотних зв'язків. **Тема 5. Метро-ритм** (поетапне формування відчуття темпу, метру і тривалостей).

Тема 6. Мелодика (лінія мелодії, ключові аспекти).

Тема 7. Фактура хорових творів (спосіб запису, організації музичних елементів в різних аспектах). **Тема 8. Динаміка та фразування.**

(зміна гучності-як позначення муз. розвитку)

Тема 9. Методи вокальної роботи в дитячому хорі. Специфіка роботи з дитячими співочими голосами у різні періоди розвитку.

Тема 10. Дитячий голос і особливості його розвитку (періоди розвитку).

Тема 11. Методи визначення властивостей дитячого співочого голосу (фізіологічні особливості: висота, сила, тембр)

Тема 12. Ознаки, що характеризують наступ мутаційного періоду.

Робота над засобами художньої виразності.

Тема 13. Основні питання постановки дитячого голосу (розвиток дихання, звільнення апарату, використання резонаторів).

Тема 14. Розвиваючі голосові ігри для виконання артикуляційних, фонетичних та інтонаційних завдань.

Тема 15. Методична система З. Кодая. Поєднання співочої діяльності різноманітними рухами, плесканням у долоні, ритмічним акомпанементом, іграми тощо.

Тема 16. Методика К. Орфа «Шульверк. Музика для дітей» («навчання в дії»). Імпровізаційне музикування в концепції К. Орфа.

Тема 17. Послідовність завдань у вокальній роботі з дітьми

Тема 18. Методика роботи з дітьми в мутаційний період. Охорона та гігієна дитячого співочого голосу. Ознаки, що характеризують наступ мутаційного періоду.

Тема 19. Оптимальний режим занять. Види репетицій. Умови: 1) Рівень виконавської майстерності співака чи хорового колективу. 2) Особливості обраного

для інтерпретації твору. 3) Специфіка попередньо розробленого виконавського плану. 4) Строк, відведений на засвоєння співаком чи хором даного твору. Вміння працювати з хором колективом чи співаками окремо;
Екзамен.

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Методика викладання фахових дисциплін»

Назви тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
		л.	п.	лаб.	інд.	с. р.
1	2	3	4	5	6	7

№ з/п							
-------	--	--	--	--	--	--	--

Шсеместр							
1.	Хоровий клас-як базова дисципліна в комплексі хорових дисциплін. Завдання: сформувати інтерес до хорового співу та диригентського фаху в цілому.	3	-	2	-	-	1
2.	Вікові характеристики дитячого голосу. Специфіка дитячого голосового апарату. 2 групи дитячих голосів в хорі.	2	-	2	-	-	-
3.	Особливості роботи з дитячим хором. Поділ дитячих хорів за віковими особливостями: хор здобувачів елементарного базового підрівня початкової мистецької освіти, : хор здобувачів базового підрівня початкової мистецької освіти	2	-	2	-	-	-
4.	Методика викладання курсу «Хорова література». Основні напрямки, жанри і стилі кращих зразків хорової літератури, стиль хорового письма, вокально-хорові особливості партитури. Навички аналізу хорових творів.	4	-	2	-	-	2
5.	Методика викладання курсу «Хорове аранжування». Основні види хорового аранжування: Переклад хорових партитур з однорідного типу хору на мішаний та з мішаного виду хору на однорідний. Переклад творів, написаних для голосу в супроводі фортепіано, для різних складів хорів.	4	-	2	-	-	2

	Переклад інструментальних (фортепіанних) творів для хору.						
6.	Методика викладання курсу «Основи диригування». Постановка диригентського апарату. Освоєння диригентської техніки, вивчення основних схем. Вивчення основ розбору партитури.	4	-	2	-	-	2
7.	Історико-педагогічний аспект музичного виховання дітей засобами хорового співу. Становлення й розвиток педагогічних уявлень про музично-естетичне виховання дітей засобами хорового співу	2	-	2	-	-	-
8.	Роль музики у формуванні духовної культури особистості. Творча музична діяльність:Музично-ритмічні рухи; Гра на музичних інструментах; Слухання музики. Інструментальне музикування, як правило на дитячих музичних інструментах, для розвитку музичних навичок та координації.	2	-	2	-	-	
9.	Методи вокальної роботи в дитячому хорі. Специфіка роботи з дитячими співочими голосами у різні періоди.	4	-	2	-	-	2
10.	Охорона та мутаційний період. Гігієна Дитячого співочого голосу. уникнення навантажень (крику, шепоту, перенапруження), правильне дихання, захист горла від подразників (холодне, гаряче, гостре, пил, дим), регулярний відпочинок голосу, загартовування та своєчасне лікування.	2	-	2	-	-	-
11.	Комплектування дитячого хорового колективу відповідно до основних вікових категорій. Три групи дитячих голосів у хорі.	2	-	2	-	-	-
12.	Планування навчального процесу в хоровому класі. Ведення документації. Календарний та робочий плани хорового колективу. Необхідність поточного і перспективного планування репертуару. Журнал успішності та відвідування як обліковий документ.	4	-	2	-	-	2
13.	Оптимальний режим занять. Види репетицій. Режим занять. Гігієнічні умови роботи хору. Приміщення проведення для проведення занять. Правильне розташування дітей та диригента під час занять. Суворі дисципліна і контроль за відвідуваністю як необхідна умова успішної роботи.	2	-	2	-	-	-

14.	Аналіз типових недоліків академічного співу та методи їх подолання. Занижене, фальшиве звучання хору як наслідок слабого дихання, а підвищене навпаки, напруженого, форсованого. Робота над диханням у хорі на звуці й без участі голосових складок. Засвоєння «ланцюгового» дихання.	4	-	2	-	-	2
15.	Методика виховання вокально-слухових та вокально-технічних навичок. мікстового звучання у хорі. Мікст мішаний регістр, перехідний між грудним та головним. Робота над вирівнюванням регістрів та технікою прикриття звуку.	2	-	2	-	-	-
	Підсумкове заняття	2	-	2	-	-	-
	Разом:	45		32			13
	IV семестр						
1.	Мета та завдання предмету «Хорове сольфеджіо». Особливості форм роботи на уроці «Хорове сольфеджіо» (розвиток почуття ладу, метроритму, музичної пам'яті, слуху у всіх його проявах).Принципи підбору музичного матеріалу.	2	-	2	-	-	-
2.	Музичний диктант. Процес запису диктанту. Послідовність підготовчої роботи (правила нотного письма, вироблення навичок чуо-розумію-записую, зв'язок між слуховим сприйняттям і відтворенням нотами).	3	-	2	-	-	1
3	Методика викладання курсу «Хорознавство та методика роботи з хором» Співацькі голоси (класифікація та їх характеристика), поняття про хор, хорова партія, процес звукоутворення, співоче дихання, культура мови, хоровий ансамбль, хоровий стрій, темп, метр, ритм в хоровому виконавстві, нюанси в хоровому виконавстві.	3	-	2	-	-	1
4.	Методика викладання курсу «Хорова література». Основні напрямки, жанри і стилі кращих зразків хорової літератури, стиль хорового письма, вокально-хорові особливості партитури. Навички аналізу хорових творів.	2	-	2	-	-	-
5.	Репертуар як засіб музичного виховання. Репертуар, як обличчя колективу. Виховний вплив репертуару. Основні три групи репертуару. Принципи підбору репертуару.	2	-	2	-	-	-
6	Методика викладання предмету «Вокальний ансамбль». Творчі завдання предмету: розвиток почуття ансамблю, вміння досягати творчої єдності в процесі спільного виконання. Навички самостійного розучування партій та читання з листа.	2	-	2	-	-	-

7.	Методика викладання курсу «Читання хорових партитур». Загальні відомості про хорову партитуру. Види хорових партитур (для однорідного хору, для мішаного хору). Дво, три і чотирирядкові партитури. Партитура для хору з участю солістів. Партитури більш складні для хорів різного складу.	2	-	2	-	-	-
8.	Метроритм. Робота над розвитком почуття метроритму та її складові. Усвідомлене розуміння сильних і слабих долей на прикладі простих розмірів. Навички групування тривалостей. Рекомендовані вправи для розвитку почуття метроритму.	3	-	2	-	-	1
9.	Методика відпрацювання прийомів голосоведіння: Legato, nonlegato, staccato.	2	-	2	-	-	-
10.	Засоби досягнення мелодійного строю та ансамблю (частковий ансамбль, робота над унісоном партій)	2	-	2	-	-	-
11.	Методика розучуваннявокальних творів та вокально-хорового репертуару (визначення етапів роботи).	3	-	2	-	-	1
12.	Критеріїпідбору репертуару для дитячого хорового колективу різних вікових категорій. Урахування принципу єдності виховання і навчання при доборі репертуару. Основні принципи підбору репертуару систематичність та послідовність (від простого до складного). Дві групи завдань репертуару:	2	-	2	-	-	-
13.	Розробка плану розучування вокально-хорового твору. Ряд умов, основними з яких є: 1) Рівень виконавської майстерності співака чи хорового колективу. 2) Особливості обраного для інтерпретації твору. 3) Специфіка попередньо розробленого виконавського плану. 4) Строк, відведений на засвоєння співаком чи хором даного твору. Вміння працювати з хоровим колективом чи співаками окремо;	2	-	2	-	-	-
14.	Основні етапи створення дитячого хорового колективу. Підготовчий, початковий, навчально-творчий. Початок організації хорового колективу набір майбутніх співаків. Приймальні вимоги. виконання пісні за своїм вибором без музичного супроводу (від різних звуків).	2	-	2	-	-	-
15.	Навички самостійного розучування партій та читання з листа. Ладо-тональний настрій, правильне формування звуку, чистотаінтонування, ансамблева злагодженість як кожної партії, так і всього хору. Відомості про композитора, його творчу стилістику.	3	-	2	-	-	1
16.	Засоби досягнення мелодійного строю та	2	-	2	-	-	-

	ансамблю. Поняття мелодійного (горизонтального) та гармонійного (вертикального) строю. Стрій в умовах вільного інтонування. Правила інтонування інтервалів.						
17.	Послідовність завдань у вокальній роботі з дітьми. 1) Рівень виконавської майстерності співака чи хорового колективу. 2) Особливості обраного для інтерпретації твору. 3) Специфіка попередньо розробленого виконавського плану. 4) Строк, відведений на засвоєння співаком чи хором даного твору. Вміння працювати з хоровим колективом чи співаками окремо;	2	-	2	-	-	-
18.	Оптимальний режим занять. Види репетицій. Режим занять. Гігієнічні умови роботи хору. Приміщення проведення для проведення занять. Правильне розташування дітей та диригента під час занять. Суворі дисципліна і контроль за відвідуваністю як необхідна умова успішної роботи.	2	-	2	-	-	-
19.	Робота над текстом вокально-хорових творів. Робота над словом у хорі: 1) Співоча мова повинна бути розбірливою, володіти дикційною чіткістю. 2) Орфоепічно правильна вимова. 3) Природна мова. Вміння співати чисті й редуковані голосні. 4) Виразна, тобто повинна містити елементи, що надають емоційності. 5) Вокальна, тобто побудована на рівних співочих голосних; чутна і звучна, тобто необхідна робота дихання, резонаторів. 6) Логічно обгрунтована, що передбачає точне вираження змісту	2	-	2	-	-	-
	Залік	2	-	2	-	-	-
	Разом:	45		40			5
	Всього:	90		72			18
	III курс						
	V семестр						
1.	Будова голосового апарату. Механізм дихання, гортань як джерело звуку, резонатори.	3	-	2	-	-	1
2.	Вікові властивості дитячого голосу Анатомо-фізіологічні і регістрові особливості дитячого голосоутворення. Мутація та її три періоди. Діагностика голосових та музичних здібностей дитини	3	-	2	-	-	1
3.	Методичні особливості вокального виховання дітей Динаміка формування співацьких навичок Співацьке дихання Атака звуку	3	-	2	-	-	1
4.	Попередні умови голосоутворення Постава корпусу співака-початківця	2	-	2	-	-	-

	Вокальний позіх						
5.	Дикція та артикуляція Формування голосних та приголосних. Правила формування однорідності виспівування голосних	4	-	2	-	-	2
6.	Розвиток вокального слуху (формування здатності точно сприймати та відтворювати висоту звуку).	3	-	2	-	-	1
7.	Етапи розучування вокально-хорового твору (вступна бесіда, показ ілюстрацій, прослуховування твору)	3	-	2	-	-	1
8.	Робота над текстом вокально-хорових творів (осмислення, зв'язок з музикою, мовленнєві інтонації).	3	-	2	-	-	1
9.	Основи методики викладання предмету «Музичне мистецтво» в загальноосвітній школі (сукупність педагогічних способів, методів та форм)	2	-	2	-	-	-
10.	Основні принципи і зміст програми «Музичне мистецтво» (вивчення жанрів та стилів, формування слухача і творчих здібностей учнів)	2	-	2	-	-	-
11.	Методи вивчення і засвоєння програми (словесні, наочні, практичні).	2	-	2	-	-	-
12.	Особливості форм і методів музичного виховання в інших країнах (системи музичної освіти, зарубіжний досвід)	4	-	2	-	-	2
13.	Методична робота й підвищення педагогічної майстерності викладача (комплексна система, спрямована на розвиток проф.майстерності, творчого потенціалу)	3	-	2	-	-	1
14.	Історико-педагогічний аспект музичного виховання дітей засобами хорового співу (контекст традицій музичного виховання в укр. школі)	2	-	2	-	-	-
15.	Формування та розвиток церковно-співацького мистецтва (періодизація історії української музики)	4	-	2	-	-	2
	Підсумкове заняття	2	-	2	-	-	-
	Разом:	45		32			13
	VI семестр						
1.	Вправи для розвитку вокально-технічних навичок. Методичні рекомендації щодо підбору вокальних вправ.	2	-	2	-	-	-
2.	Методика аналізу хорових творів. Літературно-художній та стилістичний аналіз.	3	-	2	-	-	1
3.	Музично-теоретичний аналіз. Форматуру.	2	-	2	-	-	-
4.	Ладо-тональний та гармонічний аналіз система висотних зв'язків. Тональності отримують назви за їх основним тоном («тонікою») та нахилом ладу («мажор» або «мінор»)	3		2			1
	Метроритм (поетапне формування відчуття	2	-	2	-	-	-

5.	темпу, метру і тривалостей)						
6.	Мелодика (лінія мелодії, ключові аспекти)	2		2			-
7.	Фактура хорових творів (спосіб запису, організації музичних елементів в різних аспектах)	2		2			-
8.	Динаміка та фразування (зміна гучності-як позначення муз.розвитку)	2		2			-
9.	Методи вокальної роботи в дитячому хорі. Специфіка роботи з дитячими співочими голосами у різні періоди розвитку.	3		2	-	-	1
10	Дитячий голос і особливості його розвитку (періоди розвитку)	2	-	2	-	-	-
11	Методи визначення властивостей дитячого співочого голосу(фізіологічні особливості: висота, сила, тембр)	2	-	2	-	-	-
12	Ознаки, що характеризують наступ мутаційного періоду. Робота над засобами художньої виразності.	3		2			1
13	Основні питання постановки дитячого голосу (розвиток дихання, звільнення апарату, використання резонаторів)	2		2			-
14	Розвиваючі голосові ігри: виконання артикуляційних, фонетичних та інтонаційних завдань.	2		2			-
15.	Методична система З.Кодая. Поєднання співочої діяльності різноманітними рухами, плесканням у долоні, ритмічним акомпанементом, іграми тощо.	2	-	2	-	-	-
16	Методика К. Орфа «Шульверк. Музика для дітей» («навчання в дії»). Імпровізаційне музикування в концепції К.Орфа.	3		2			1
17	Послідовність завдань у вокальній роботі з дітьми (звільнення дихального апарату, вправи на дихання)	2		2			-
18	Методика роботи з дітьми в мутаційний період. Охорона та гігієна дитячого співочого голосу.	2		2			-
19	Оптимальний режим занять. Види репетицій.	2		2			-
	Підготовка до проходження екзамену.	30	-	-	-	-	30
	Екзамен	2		2	-	-	-
	Разом:	45		40			5
	Всього:	90		72			18

Практичні заняття

Практичні заняття мають на меті набуття професійних знань та умінь здобувачів освіти відділу «Хорове диригування». Навчання здійснюється в процесі цілеспрямованого і систематичного аналізу хорових партитур, вивчення теоретичних та практичних моментів роботи з хором колективом

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
III семестр		
1	Хоровий клас-як базова дисципліна в комплексі хорових дисциплін.	2
2	Вікові характеристики дитячого голосу	2
3	Особливості роботи з дитячим хором.	2
4	Методика викладання курсу «Хорова література».	2
5	Методика викладання курсу «Хорове аранжування».	2
6	Методика викладання курсу «Основи диригування»	2
7	Історико-педагогічний аспект музичного виховання дітей засобами хорового співу.	2
8	Роль музики у формуванні духовної культури особистості.	2
9	Методи вокальної роботи в дитячому хорі.	2
10	Охорона та мутаційний період. Гігієна Дитячого співочого голосу.	2
11	Комплектування дитячого хорового колективу відповідно до основних вікових категорій.	2
12	Планування навчального процесу в хоровому класі. Ведення документації.	2
13	Оптимальний режим занять. Види репетицій.	2
14	Аналіз типових недоліків академічного співу та методи їх подолання.	2
15	Методика виховання вокально-слухових та вокально-технічних навичок.	2
	Підсумкове заняття	2
IV семестр		
1	Мета та завдання предмету «Хорове сольфеджіо».	2
2	Музичний диктант.	2
3	Методика викладання курсу «Хорознавство та методика роботи з хором»	2
4	Методика викладання курсу «Хорова література»	2
5	Репертуар як засіб музичного виховання.	2
6	Методика викладання предмету «Вокальний ансамбль».	2
7	Методика викладання курсу «Читання хорових партитур».	2
8	Метроритм.	2
9	Методика відпрацювання прийомів голосоведіння: legato, nonlegato, staccato.	2
10	Засоби досягнення мелодійного строю та ансамблю	2
11	Методика розучування вокальних творів та вокально-хорового репертуару	2

12	Критерії підбору репертуару для дитячого хорового колективу різних вікових категорій	2
13	Розробка плану розучування вокально-хорового твору.	2
14	Основні етапи створення дитячого хорового колективу.	2
15	Навички самостійного розучування партій та читання з листа.	2
16	Засоби досягнення мелодійного строю та ансамблю	2
17	Послідовність завдань у вокальній роботі з дітьми	2
18	Оптимальний режим занять. Види репетицій.	2
19	Робота над текстом вокально-хорових творів	2
	Залік	2
	III курс V семестр	
1	Будова голосового апарату	2
2	Вікові властивості дитячого голосу	2
3	Методичні особливості вокального виховання дітей	2
4	Попередні умови голосоутворення	2
5	Дикція та артикуляція	2
6	Розвиток вокального слуху	2
7	Етапи розучування вокально-хорового твору	2
8	Робота над текстом вокально-хорових творів	2
9	Основи методики викладання предмету «Музичне мистецтво» в загальноосвітній школі	2
10	Основні принципи і зміст програми «Музичне мистецтво»	2
11	Методи вивчення і засвоєння програми	2
12	Особливості форм і методів музичного виховання в інших країнах(системи музичної освіти, зарубіжний досвід)	2
13	Критерії підбору репертуару для дитячого хорового колективу різних вікових категорій	2
14	Історико-педагогічний аспект музичного виховання дітей засобами хорового співу	2
15	Формування та розвиток церковно-співацького мистецтва	2
	Підсумкове заняття	2
	VI семестр	
1.	Вправи для розвитку вокально-технічних навичок	2
2.	Методика аналізу хорових творів	2
3.	Музично-теоретичний аналіз	2
4.	Ладо-тональний та гармонічний аналіз	2
5.	Метроритм	2
6.	Мелодика	2
7.	Фактура хорових творів	2
8.	Динаміка та фразування	2
9.	Методи вокальної роботи в дитячому хорі	2
10.	Дитячий голос і особливості його розвитку	2
11.	Методи визначення властивостей дитячого співочого голосу	2
12.	Ознаки, що характеризують наступ мутаційного періоду	2

13.	Розвиваючі голосові ігри	2
14.	Методична система З.Кодая	2
15.	Методика К. Орфа «Шульверк»	2
16.	Послідовність завдань у вокальній роботі з дітьми	2
17.	Методика роботи з дітьми в мутаційний період	2
18.	Оптимальний режим занять	2
19.	Робота над засобами художньої виразності	2
	Екзамен:	2

**Самостійна роботанавчальної дисципліни
«Методика викладання фахових дисциплін»**

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
2 курс III семестр		
1	Хоровий клас-як базова дисципліна в комплексі хорових дисциплін.	1
2	Вікові характеристики дитячого голосу	-
3	Особливості роботи з дитячим хором.	-
4	Методика викладання курсу «Хорова література».	2
5	Методика викладання курсу «Хорове аранжування».	2
6	Методика викладання курсу «Основи диригування».	2
7	Історико-педагогічний аспект музичного виховання дітей засобами хорового співу.	-
8	Роль музики у формуванні духовної культури особистості.	-
9	Методи вокальної роботи в дитячому хорі.	2
10	Охорона та мутаційний період. Гігієна Дитячого співочого голосу.	-
11	Методи вивчення і засвоєння програми	-
12	Планування навчального процесу в хоровому класі. Ведення документації	2
13	Оптимальний режим занять. Види репетицій.	-
14	Аналіз типових недоліків академічного співу та методи їх подолання.	2
15	Методика виховання вокально-слухових та вокально-технічних навичок.	-
	Підсумкове заняття	
	Разом:	13
IV семестр		
1.	Мета та завдання дисципліни «Хорове сольфеджіо».	1
2.	Музичний диктант.	-
3.	Методика викладання курсу «Хорознавство та методика роботи з хором».	1
4.	Методика викладання курсу «Хорова література».	-
5.	Репертуар як засіб музичного виховання.	-
6.	Методика викладання предмету «Вокальний ансамбль».	-
7.	Методика викладання курсу «Читання хорових партитур».	-
8.	Метроритм	1

9.	Методика відпрацювання прийомів голосоведіння: legato, nonlegato, staccato.	-
10.	Засоби досягнення мелодійного строю та ансамблю.	-
11.	Критерії підбору репертуару для дитячого хорового колективу різних вікових категорій	1
12.	Методика розучування вокальних творів та вокально-хорового репертуару	-
13.	Розробка плану розучування вокально-хорового твору.	-
14.	Основні етапи створення дитячого хорового колективу.	-
15.	Навички самостійного розучування партій та читання з листа.	1
16.	Засоби досягнення мелодійного строю та ансамблю	-
17.	Послідовність завдань у вокальній роботі з дітьми	-
18.	Оптимальний режим занять. Види репетицій.	-
19.	Робота над текстом вокально-хорових творів	-
	Залік	
	Разом	5
	Всього	18
	3 курс V семестр	
1.	Будова голосового апарату	1
2.	Вікові властивості дитячого голосу	1
3.	Методичні особливості вокального виховання дітей	1
4.	Попередні умови голосоутворення	-
5.	Дикція та артикуляція	2
6.	Розвиток вокального слуху	1
7.	Етапи розучування вокально-хорового твору	1
8.	Робота над текстом вокально-хорових творів	1
9.	Основи методики викладання предмету «Музичне мистецтво» в загальноосвітній школі	-
10.	Основні принципи і зміст програми «Музичне мистецтво»	-
11.	Методи вивчення і засвоєння програми	-
12.	Особливості форм і методів музичного виховання в інших країнах.	2
13.	Критерії підбору репертуару для дитячого хорового колективу різних вікових категорій	1
14.	Історико-педагогічний аспект музичного виховання дітей засобами хорового співу	-
15.	Формування та розвиток церковно-співацького мистецтва	2
	Підсумкове заняття	-
	Разом:	13
	VI семестр	
1.	Вправи для розвитку вокально-технічних навичок	-
2.	Методика аналізу хорових творів. Літературно-художній та стилістичний аналіз.	1
3.	Формату Музично-теоретичний аналіз	-
4.	Ладо-тональний та гармонічний аналіз.	1
5.	Метро-ритм	-
6.	Мелодика	-
7.	Фактура хорових творів	-
8.	Динаміка та фразування	-
9.	Методи вокальної роботи в дитячому хорі	1
10.	Дитячий голос і особливості його розвитку	-
11.	Методи визначення властивостей дитячого співочого голосу	-

12.	Ознаки, що характеризують наступ мутаційного періоду	1
13.	Розвиваючі голосові ігри	-
14.	Методична система З. Кодая	-
15.	Методика К. Орфа «Шульверк»	-
16.	Послідовність завдань у вокальній роботі з дітьми	1
17.	Методика роботи з дітьми в мутаційний період	-
18.	Оптимальний режим занять	-
19.	Робота над засобами художньої виразності	-
	Екзамен	
	Разом:	5
	Всього:	18
	Підготовка до екзамену:	30

ФОРМИ ТА ЗАСОБИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Поточний контроль проводиться у формі усного опитування на практичних заняттях, і має на меті перевірку рівня засвоєння здобувачем освіти навчального матеріалу навчальної дисципліни.

Семестровий контроль проводиться відповідно до навчального плану у формі заліку та екзамену, в терміни, встановлені графіком освітнього процесу та в обсязі навчального матеріалу, визначеному програмою навчальної дисципліни.

Контроль успішності з навчальної дисципліни «Методика викладання фахових дисциплін» передбачає:

- у **IV** – семестрі – залік
- у **VI** семестрі – екзамен;

По завершенні **VI** – семестру – Курси навчальних дисциплін - «Методика викладання фахових дисциплін» та «Методико-виконавський аналіз педагогічного репертуару» виносяться в комплексі з дисципліною «Педагогіка та психологія» на атестацію – «Основи педагогічної майстерності».

Атестацію з «Основи педагогічної майстерності» здобувачі освіти складають по білетах, які містять три питання з навчальних дисциплін:

- 1) Педагогіка і психологія.
- 2) Методика викладання фахових дисциплін.
- 3) Методико-виконавський аналіз педагогічного репертуару.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Оцінювання результатів поточного та підсумкового контролю здійснюється за національною (чотирибальною) шкалою:

- **«відмінно»** – здобувач освіти володіє професійними знаннями поглиблено та в

повному обсязі;

- самостійно, правильно і впевнено виконує всі завдання, встановлені програмовими вимогами даної навчальної програми;
- показує відмінний рівень фахових знань, володіє професійною культурою та чистою літературною мовою, має прагнення і здатність до продуктивної праці;
- має здатність до аналітичного підходу у виконанні поставлених завдань;
- виявляє яскраву творчу індивідуальність, впевненість та самостійність мислення; високий рівень самопідготовки
- **«добре»** – здобувач освіти достатньо усвідомлено використовує професійну термінологію та орієнтується у музичному матеріалі в цілому, хоча при цьому виклад матеріалу може містити деякі упущення;
- обґрунтовує свою відповідь із недостатнім логічним взаємозв'язком між окремими фактами, або ж в усній частині його відповіді має місце певна залежність від конспекту або інших джерел інформації;
- якісно виконує роботу, але може допустити несуттєві неточності (і може виправити їх, грамотно і усвідомлено пояснивши основну причину своєї помилки); добрий рівень самопідготовки
- **«задовільно»**—здобувач освіти володіє теоретичним матеріалом на достатньому рівні, хоча іноді неспроможний самостійно викладати свою думку;
- забезпечує тільки мінімальний рівень професійних знань;
- є неуважним і незібраним під час лекційних занять; не досить добре володіє рівнем самопідготовки
- **«незадовільно»** – здобувач освіти володіє теоретичним матеріалом на недостатньому рівні, неспроможний самостійно викладати свою думку;
- забезпечує тільки мінімальний рівень професійних знань;
- є неуважним і незібраним під час лекційних занять; відсутня самопідготовка

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Фалько М.І. Музично-естетичне виховання школяра засобами хорового мистецтва/ Педагогічні науки: збірник наукових праць. Суми: СДПІ, 2000
2. Коломоець О.М. Хорознавство: навчальний посібник. /Київ: Либідь, 2001
3. Лащенко А. Хорова культура: аспекти вивчення та розвитку. -К. 1987.
4. Горбенко С. Дитяче хорове виховання в Україні. -К.: Інститут змісту і методів навчання, 1999.
5. Колесса М.Ф. Основи техніки диригування. - К.: Музична Україна, 1981
6. Мархлевський А.С. Практичні основи роботи в хоровому класі. –К.: Музична Україна, 1986
7. Болгарський А. Хоровий клас і практика роботи з хором. Музична Україна, 1987.
8. Ольхів К.А. Питання теорії диригентської техніки и навчання хорових диригентів. - К.: Музика, 1979
9. Пігров К.К. Керування хором. – К.: Музична Україна, 1964
10. Романовський Н. Хоровий словник. 3-є в-ня. - К., 1980

<http://lib.ndu.edu.ua/dspace/bitstream/>

https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/14757/1/S_Svitailo_NMP_IM.pdf

<https://core.ac.uk/download/pdf/33690432.pdf>

Нотний та книжковий фонд бібліотеки коледжу.

Нотна література

Аудіо та відео матеріали